

Tschegns da la pratcha per la promoziun integrativa

Gün 2014

L'inspektorat da scoula ho ramasso in tuot las 142 scoulas dal Grischun las experienzas fattas culla realisaziun da la promoziun integrativa (Pin). Que es success cun ün'analisa SWOT insembel cullas/culs mainascoulas/presidis dals cussagls da scoula. Las cugnuschentschas da quistas analisas sun gnidas consolidadas in quist palperi da lavur in occasiun da desch occurrenzas d'infurmaziun per las/pels mainascoulas e pels presidis dals cussagls da scoula.

Las seguaintas constataziuns fuorman ün agüd d'orientaziun per las direcziuns da scoula e dessoan sustgnair a las scoulas aint in lur process da realiser la promoziun integrativa dals

prossemis ans (vair grafica). Quist palperi da lavur cumpletta ils documaints da basa (ledscha da scoula, ordinaziun da scoula, directives per imsüras specielas) e nun ho ün caracter d'oblig.

La direcziun da scoula dirigia ils process e la planisaziun in sen d'üna scoula integrativa. Ella porta la respunsabiltad per la direcziun professiunela e controlla la realisaziun. L'inspektorat ed oters servezzans spordschan sustegn.

Instrucziun e collavuraziun interna

Instrucziun

Ils böts da la classa e la planisaziun da promoziun ("Förderplanung") *as refereschan* ün a l'oter. La pedagoga curativa cugnuescha ils böts da la classa e la PI da classa cugnuescha ils böts da promoziun da las singulas scolaras/dals singuls scolaras. Temas da la lecziun inua chi ho lö Pin staun eir in relaziun culla planisaziun da la promoziun.

La planisaziun da l'an, da quintel e da l'eivna scu eir la planisaziun da promoziun sun transparentas per la PI da classa e per la pedagoga curativa. La planisaziun succeda bod avuonda e vain missa a disposiziun vicendaivelmaing (p.ex. ün'eivna aunz). L'invista illa preparaziun, illa planisaziun scu eir i'ls plauns da l'eivna ed illa planisaziun da promoziun es adüna garantida.

Ils *böts d'imprender* da la classa vegnan fixos da la PI da classa e fuorman il punct da partenza per la planisaziun cumünaivla da la lecziun. L'adattaziun e l'individualisaziun dals böts d'imprender per Pin da las singulas scolaras/dals singuls scolaras vegnan pussibiltos pür uschè.

L'*organisaziun da l'instrucziun* e *metodas d'instruir* sun da tscherner uschè cha la pedagoga curativa as po parteciper activmaing a l'instrucziun.

La *collavuraziun* es regleda cullas cundiziuns d'ingaschamaint e sun circumschittas da maniera imegnativa aint ils *quaderns da dovairs*.

La **funcziun** resp. las **cumpetenzas** e las **lezchas** da la PI da classa e da la pedagoga curativa sun sclaridas. Ils differents models da **collavuraziun** vegnan reflectos e discuss aint il team. Las cumpetenzas e'l savair da tuot las personas involvedas vegnan trats a nüz.

Aspettativas e reglamentaziuns pertocant la **partecipaziun** da la **pedagoga curativa/PI da ram** a dis da sport, tschantedas, sairedas da genituors, discuors ed arrandschamaints speciels sun da definir da maniera clera.

Las pedagogas curativas lavuran in prüma lingia aint il ram da Pin. **Ulteriurs ingaschamaints** scu rimplazzamaints, survaglianza ed assistenza sun da metter in dumanda.

La **collavuraziun** traunter la PI da classa e la pedagoga curativa scu eir l'instrucziun cumünai vla vegnan **reflettedas** ed evaluedas regulermaing a regard il success e l'effet.

La/il mainascoula ho **invista illa collavuraziun** ed examinescha la qualited da tela.

Pedagogas curativas mainan ün **barat traunter perits** (ev. cun sustegn dal SP u dad otras personas specialisedas) in fuorma d'intervisiuns, da conferenzas tematicas u da furnaziuns supplementeras specificas. Per pedagogas curativas sainza experienza/scolaziun correspudenta vain cusglio ün accumpagnamaint professiunel dad üna collega diplomeda.

Planisaziun da promoziun

Il **ciclus da la planisaziun da promoziun** (proceder, frequenza dals discuors) es reglo per tuot la scoula da maniera unida.

Discuors da verificaziun ("Standortgespräche") vegnan realisos in **responsabilted cumünai vla** da la PI da classa e da la pedagoga curativa. Ad es cler chi chi invida, chi chi maina il discuors e chi chi protocollescha.

La planisaziun da promoziun in üna scoula as basa sün ün **schema intern** e vain realiseda da maniera impegnativa. Las pedagogas curativas haun la pussibilted da druver **exaimpels**, **muostras** ed **agüds** per la planisaziun da promoziun e pels rapports d'imprender. Las pedagogas curativas sun responsablas per scriver las planisaziuns da promoziun ed ils rapports d'imprender.

La planisaziun da promoziun s'orientescha als **böts tematics da la classa**. Ils böts da promoziun derivan dals böts superiors abinos al discuors da verificaziun. Tuot las personas specialisedas involvedas (incl. terapeutas, logopedas e.o.) as partecipeschan da maniera interdisciplinera a la planisaziun da promoziun.

La planisaziun da promoziun es **accessibla** per tuot las PI da ram.

La/il mainascoula ho **invista illa planisaziun da promoziun**. El pretenda ün standard professiunel ed üna documentaziun impegnativa. La **distribuziun** e **l'archivaziun** es regleda.

Planisaziun

Ils **pensums** e las **lezchas** da la **pedagoga curativa** sun evidaints. Il pensum da lavur da la pedagoga curativa in ün lö da scoula es planiso pü favuraivel pussibel. Scha mê pussibel vegnan attribuidas las lecziuns da SSI e da Pin in üna classa ad ün'unica pedagoga curativa (temp da

preschentscha in classa, pü pochias persunas da contact per üna classa). La pedagoga curativa nu das-cha avair d'instruir in memma bgeras differentas classas.

Pedagogas curativas cun scolaziun haun la preferenza tar ün ingaschamaint. La qualificaziun professiunela e la prontezza da collavurer staun i'l center. PI adattedas vegnan animedas d'absolver la scolaziun da pedagogia curativa.

La respunsabiltad generela dal persunel es regleda evidaintamaing tar pedagogas curativas chi sun ingaschedas da **differentes patruns da lavur** (vschinauncha, center da cumpetenzia).

La/il mainascula po **repartir las resursas** da maniera flexibla e dispuona dad ün batschigl da lecziuns cun reserva. Uschè po la scoula reagir svelt scha bsögns da promoziun as müdan düraunt l'an da scoula.

Il **bsögns** per imsüras da pedagogia speciela vegnan eruieus regulermaing, evaluos e reflettos. Il bsögn regla la spüerta.

La/il mainascula promouva la **cuntinuitad** aint il team. La collavuraziun traunter PI da classa e pedagoga curativa vain optimada tres üna collavuraziun cuntinuanta a lunga vista.

In scoulas grandas instruescha la pedagoga curativa sül **listess s-chelin** (scouline fin terza classa/quarta fin sesevla classa/s-chelin superiur). Quist promouva üna specialisaziun illa materia ed illa metodica-didactica.

Assistenzas e persunas d'agüd (cun scolaziun pedagogica) paun schlioger a la PI. Ellas nu rimpazzan però la lavur e'ls dovairs d'üna pedagoga curativa.

La **listessa pedagoga curativa** es respunsabla per Pin-p, Pin-s, Pin-c e scha pussibel eir per la scoula speciela integrativa SSI. In princip lavura be üna pedagoga curativa in üna classa.

Aint il urari vegnan reservos **blocs** per la promoziun integrativa sur püssas classas. Seguond bsögn vain mneda la promoziun eir in gruppas pitschnas, parzielmaing integrativa.

Las **lecziuns per discuter** (indemnisedas u na indemnisedas) sun declaredas aint il urari da maniera impegnativa.

Viedis e **müdamaints dal lö da scoula** vegnan resguardos aint illa planisaziun da l'urari.

Las cundiziuns da las **localitads** pussibilteschon ün'instrucziun parzielmaing integrativa ed üna promoziun da scolaras e scolaras cun duns speciels (staunzas da gruppa, stanza da resursas, local per materiel da promoziun).

Svilup da l'organisaziun e da l'instrucziun

La scoula tratta **l'eterogenited** scu ün tema centrel dal svilup da l'instrucziun.

Il **proceders** sül champ da las imsüras da la pedagogia speciela sun reglos, evidaints e fixos in scrit.

In scoulas pü grandas vain installo ün **team da perits** ("Fachteam") chi's cumpuona da la/dal mainascula, da la pedagoga curativa, da la PI da classa ed ev. dal servezzan psicologic (SP). In scoulas pitschnas sun involvos il cussagl da scoula, la pedagoga curativa e la PI da classa.

Aint il team da scoula do que **convegnas** davart ils cuntgnieus e davart ils **differentes böts** dals champs da promoziun Pin-p, Pin-s, Pin-c.

Ils **böts sül champ da Pin-p** vegnan fixos insembel ouravaunt, ils cuntgnieus correspundents vegnan elavuros. La planisaziun po succeder sur püssas eivnas, p.ex. planisaziun da quintal, glista cun tematicas pussiblas per las lecziuns da Pin-p, sequenzas elavurendas cumünaivelmaing ed orientedas als bsögns da las scholaras/dals scolars (p.ex. promoziun linguistica per iffauts da lingua estra). Il **portfolio da classa** es ün bun instrumaint per documenter quists cuntgnieus.

Experienzas da las lecziuns da Pin vegnan evaluedas e **reflettedas** regularmaing (Che drouva per cha teamteaching funcziuna? Che es bun'instrucziun da promoziun?).

La **promoziun da duns** stu gnir resguardada in üna maniera adattada aint ill'instrucziun. La scoula ho formulo obligs per la promoziun da duns, p.ex. concept, PI cun incumbenza concreta, inputs periodics aint il team, PI cun scolaziun (scolaziun CAS e/o cumpetenzas specifica).

Ils **differentes böts** da las differentas imsüras da promoziun Pin-p, Pin-s, Pin-c sun evidaintas a tuot ils pertuchos. Las spüertas sun visiblas aint il urari da scoula. **Pin-s** vain resguardada aint illa **planisaziun da l'instrucziun**.

Imsüras da promoziun vegnan examinadas regularmaing. Surtuot cul **müdamaint dal s-chelin** primar i'l s-chelin superiur esi indicho da controller l'imsüra. Pin dess esser üna part fixa dal discors da rebomb traunter la PI da la sesevla classa e las PI dal s-chelin superiur.

La/il mainascoula piglia serius indizis da **surchargias** e reagescha proactivmaing (sustegn cun persunal supplementer, cussagliaziun, spüertas da timeout).

La scoula arcugnuoscha il **müdamaint culturel/müdamaint da paradigma** pertoccant la lavur da Pin e l'eterogenited.

Materielias da basa, scu fögls da lavur, sequenzas d'imprender etc. dessan ster a disposiziun a tuot las PI.

La/il mainascoula declera la realisaziun da Pin scu part integrela dal **svilup da l'instrucziun e da l'organisaziun** (barat traunter perits e barat pedagogic). Il program da scoula prevezza üna furmaziun supplementera chi resguarda tematicas da Pin.

Collavuraziun externa ed infurmaziun

Tuot ils **genituors vegnan infurmos** activmaing davart la realisaziun da Pin scu eir davart la pratca da valüter (p.ex. part obligatorica da la saireda da genituors). La pedagoga curativa dess esser preschainta a sairedas da genituors.

Spüertas e **servezzans** dal chantun vegnan trats a nüz.

Scurznidas

PI: Persuna d'instrucziun

SP: Servezzan psicologic da scoula

SSI: Scoula speciela integrativa

Pin: Promoziun integrativa

Pin-p: Promoziun integrativa scu **prevenziun**

Pin-s: Promoziun integrativa **sainza** adattaziun dals böts

Pin-c: Promoziun integrativa **cun** adattaziun dals böts